

KAMPİNG / ÇADIRLI KAMP İÇİN ALAN SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ VE BARTIN-ULUYAYLA'DA ÖRNEK BİR UYGULAMA

Mehmet TOPAY^{1*} Nurhan KOÇAN²

¹SDÜ Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 32260, ISPARTA

²EÜ Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 35100, İZMİR

*mtopay@orman.sdu.edu.tr

ÖZET

İnsanlar, kentsel ortamların fiziksel ve psikolojik baskılarından kısa süreli de olsa uzaklaşmak ve doğa ile iç içe olmak istemektedir. Bu amaçla doğal alanlarda gerçekleştirilebilen rekreatif etkinliklere yönelmektedir. Doğada olma isteğini yüksek düzeyde karşılaması, farklı sportif aktivitelere ve konaklama biçimlerine olanak sunması gibi özelliklerinden dolayı kamp etkinliği oldukça fazla tercih edilmektedir. Çalışmada, kamp etkinliğinin gerçekleştirilebileceği kamping / çadırli kamp alanları için alan seçim kriterleri, sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda belirlenmiştir. Daha sonra, belirlenen kriterlere göre Bartın-Uluyayla havzasında kamp etkinliğinin yapılabileceği alanlar ortaya konulmuştur. Alana ait bazı verilerin toplanmasında Hızlı Kırsal Değerlendirme (HKD) tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, 4700 hektarlık Bartın-Uluyayla havzasının 7,1 hektarlık bölümü kamp etkinliği açısından “en uygun”, 4692,9 hektarlık bölümü ise “koşullu uygun” alanlar olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kamp, Kamping, Çadırli kamp, Hızlı Kırsal Değerlendirme (Hkd), Bartın-Uluyayla.

DETERMINING OF SITE SELECTION CRITERIONS FOR CAMPING / CAMPING WITH TENT AND A SAMPLE APPLICATION IN BARTIN- ULUYAYLA

ABSTRACT

People have desired grow away from urban environments due to their physical and physiological repression also in limited time and they have wanted hand in glove with nature. For this purpose, people have directed recreational activities which can realise in natural areas. Camping activities have preferred due to the some properties such as recompense the people demands that into the nature, offer some opportunities for different sportive activities and stopover forms. In the study, site selection criterions of camping / camping with tent areas were determined according to principle of sustainability. After that, it was determined camping / camping with tent areas in Bartın-Uluyayla watershed according to these criterions. It was benefited the techniques of Rapid Rural Evaluation (RRE) in collecting some of data of study areas. In the final of study, 7.1 hectares of the total areas of Bartın-Uluyayla watershed (4700 hectares) were determined as a “most suitable” areas, 4692,9 hectares of total area were determine as a “conditional suitable” areas for camp activities.

Keywords: Camp, Camping, Camping with Tent, Rapid Rural Evaluation (RRE), Bartın-Uluyayla.

1. GİRİŞ

Kamp, doğada rekreatif veya sportif etkinliklerde bulunmak, kısa bir süreliğine konaklamak, dinlenmek gibi farklı amaçlar doğrultusunda çadır, baraka, karavan benzeri konaklama araçlarından faydalanılarak gerçekleştirilen bir rekreasyon biçimidir. Bu etkinliğin gerçekleştirildiği mekanlar olan kampingler / kamp alanları ise; karayolları güzergahları ve yakın çevrelerinde, kent girişlerinde, deniz, göl, dağ gibi doğal güzelliği olan yerlerde kurulan ve genellikle kampçıların kendi imkanlarıyla geceleme, yeme-içme, dinlenme, eğlence ve spor ihtiyaçlarını karşıladıkları en az 30 ünitelik (karavan, çadır, bungalov) tesislerdir (Tanrıverdi, 1987; Turizm Sözlüğü, 2008; Türkiye Kamp ve Karavan Derneği, 2007).

Kamp yaşamının yaygın biçim aldığı ilk ülke olan Amerika Birleşik Devletleri'nde "camp" sözcüğü, çadır ya da baraka biçimindeki konaklama yeri; "camping" ise, bu konaklama yapılarında sürdürülen ortak yaşam olarak tanımlanmıştır. İlk örneklerine yaklaşık 150 yıl önce rastlanılan kampinglerin tarihçesi kısaca aşağıdaki gibi özetlenebilir;

İlk organize kamping Amerika'da (The Gunnery), 1861 yılında, ilk tatil amaçlı kamplar da 1874 yılında tesis edilmiştir. 1876 yılında ilk özel kamp, 1885 yılında ilk YMCA kampı (tüm yaş gruplarından, tüm gelir ve eğitim seviyelerinden insanlara hizmet eden kamplar), 1900 yılında ilk genç erkekler kampı organize edilmiştir. Kampçılığa ait ilk el kitabı rekreatif kampçılığın kaşifi Thomas Hiram Holding tarafından 1908 yılında yazılmıştır. 1910 yılında Amerikan Kamp Birliği (ACA) kurulmuş, 1912 yılında ilk kız kampı organize edilmiştir. 1941 de ilk gençlik kampları birliği kurulmuş ve 1948 yılında ilk kamp standartları uygulanmaya başlanmıştır. İlk kez 1996 yılında akredite olmuş kamplarda konaklamak için bir ödemenin yapılmasına dair anlaşma yapılmıştır. 1997'den itibaren kamp alanlarının çocukların gelişimi üzerine etkilerini araştıran ilk çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (Acacamps, 2008; Washingtonfamily, 2008; Talkcamping, 2008).

Günümüzde kırsal alanlarda gerçekleştirilen kamp etkinliği her tatilde başka bir çevrenin güzellik ve olanaklarını değerlendirme fırsatı vermesi ve bunu diğer etkinliklere göre daha ekonomik şartlarla sağlaması, konaklamanın doğal ve tarihi-kültürel değerlerce zengin ortamlarda gerçekleştirilebilmesi gibi nedenlerle son yıllarda hem dünyada hem Türkiye'de giderek bir tatil evine sahip olma, kiralama ya da başka ülkelere seyahat tarzındaki tatil alışkanlığına ciddi bir alternatif haline gelmeye başlamıştır (Ryan, 1991; Gunn, 1994; Sözen ve Şahin, 1998).

Ülkemizde turizm yatırımı belgesi olan 5 adet, turizm işletmesi belgesi olan 8 adet kamping ve bu kampinglerde toplam 3241 adet yatak bulunmaktadır (TURSAB, 2006). Türkiye'de 2007 yılı verilerine göre yerli ve yabancı toplam 73175 kişi kampinglerde konaklamıştır. Bu değer turizm amaçlı konaklamaların %0,1'ini oluşturmaktadır. Kampinglerde ortalama kalış süresi yabancı turistlerde 7,9 gün yerli turistlerde ise 4,6 gün olarak hesaplanmıştır. Tesis cins ve sınıflarına göre yabancılar için ortalama kalış süresinin en uzun olduğu tesis türünün 7,9 gece ile kampingler olduğu bildirilmektedir. Ortalama konaklama süresi ise 6,3 gündür. Kamp için en çok tercih edilen aylar ise mayıs, haziran, temmuz, ağustos, eylül'dür. Ülke genelinde kampinglerdeki doluluk oranı %35,93 tür. Bölgelere göre bir

dağılım yapıldığında Antalya kamping için %92,91 değeri ile en çok tercih edilen il olmuştur. Ardından %37,16 ile İzmir gelmektedir (KTB, 2008).

Kampingler transit, rekreasyonel, transit-rekreasyonel ve organizasyon kampingleri olmak üzere dört gruba ayrılırlar (Güleç, 1983; Koç ve Şahin, 1999).

Transit Kampingler: Kısa süreli konaklama (1–3 gün) olanağı veren bu kampingler genelde kentlerin yakınlarında veya anayol kavşaklarında tesis edilirler. Gerek alan gerekse yapısal elemanlar açısından dar kapsamlıdır (Güleç, 1983). (Şekil 1a).

Rekreasyonel Kampingler: Bu grupta ana amaç rekreasyon olduğundan, doğal güzellik ve özelliklere sahip yöreler (sahil, göl, akarsu, orman) çevresinde, kentlerden ve ana yolların gürültüsünden uzak özel alanlarda tesis edilirler. Konaklama süreleri daha uzundur (8 günün üzerinde). Yoğunluk ve günlük değişimler daha az, yapısal elemanlar ve çeşitli kullanım alanları ile ilgili standartlar daha yüksektir (Güleç, 1983). (Şekil 1b, 1c). Ayrıca, tedavi amaçlı kullanılan şifalı sular ve kaplıcaların yakınlarında bulunan kampinglerde bu sınıf altında ele alınabilirler (Tanrıverdi, 1987).

Transit-Rekreasyonel Kampingler: Yukarıdaki belirtilen iki tip kampingin amaçlarını yapısında birleştirir, hem kısa ve hem de uzun süreli konaklama olanakları sağlar. Kuruluş yeri seçimi ve tesisleri transit kampinglerdeki gibidir (Koç ve Şahin, 1999).

Organizasyon Kampingler: İzciiler, rehberler vb. organizasyonlar için kurulurlar. Genellikle yaş grupları için ayrımlar yapılır (Koç ve Şahin, 1999).

Bir bölgenin kamping / çadırılı kamp alanı olarak ayrılabilmesi için göz önünde bulundurulması gereken kriterler şöyle sıralanabilir: İdeal bir kamp yeri, açık bir alanda ve zemini yağmuru drene edilebilecek şekilde hafif eğimli olan, kamping alanında yaşayan insanların hayatını tehlikeye sokabilecek çığ ve heyelan riskinin olmadığı, özellikle biyoiklimsel konfor açısından rakımı 800–2000 metre arasında olan, doğu ve güneye bakan, rüzgar hızı alandaki aktiviteleri ve tesisleri etkileyebilecek derecede yüksek olmayan (0-10 m/sn arası), bağıl nem değerleri etkinlikleri olumsuz yönde etkilemeyecek olan (% 25-75 arası) bölgeler olmalıdır.

(a)

(b)

Şekil 1. (a) Transit ve (b) Rekreasyonel kamping örnekleri (The Quezon, 2006).

Alanın yakınında, içme ve kullanma amaçlı su kaynağı bulunmalı ve suyun kalitesi iyi olmalıdır. Üzerinde yaşamayı ve tesis kurmayı kolaylaştırması açısından taban suyu seviyesi düşük, yüzey sularını hızlı bir şekilde drene etme özelliğine sahip kaba veya orta tekstürlü bölgeler olmalıdır. Fauna ve flora açısından herhangi bir kanun, yönetmelik uyarınca korunma altına alınmamış, bitki ve hayvan varlığı açısından hassas olmayan bölgeler olmalıdır. Şimdiki alan kullanım biçimleri mera, çayır, orman, fundalık gibi kamp yaşamına olumlu katkılar sağlayabilecek bölgeler olmalıdır. Konaklama esnasında insanlara farklı rekreatif etkinlikler sunabilecek özelliklere sahip, ilginç jeolojik-jeomorfolojik oluşumlara sahip olan, bitkiler ve hayvanlar açısından konaklayanlara yeni türler görebilme fırsatını sağlayacak özelliklere sahip (endemik bitki türleri açısından zengin olan), taşkın alanı dışında kalan bölgeler kampingler için uygun olmaktadır. Ayrıca, kamping etkinliğini daha rahat gerçekleştirebilmek açısından kamping alanına yakın çevrede yaşayan insanların bu etkinliğe olumlu baktığı, gürültünün olmadığı, kısa süreler içerisinde haberleşme, sağlık tesisi ve elektrik kaynağı gibi altyapı tesislerine ulaşmaya olanak sunan bölgeler kamping açısından uygundur (Tanrıverdi, 1987; Doğru, 1989; Anonim, 1996; Sözen ve Şahin, 1998; Koç ve Şahin, 1999; Topay, 2003; Sakaryaizcileri, 2008).

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Materyal

Araştırmanın ana materyalini, Bartın-Uluyayla Havzası'nın sahip olduğu doğal ve kültürel özellikler oluşturmaktadır.

Araştırma alanının sınırını, eşyükselti eğrilerini, sulu ve kuru dereleri, yolları çizmek, yerleşmeler ve resmi kurumlar ile alandaki yerlerini belirlemek için Harita Genel Komutanlığı'nın 1986 yılında hazırlamış olduğu 1/25000 ölçekli topografik haritalar kullanılmıştır. Toprak özelliklerini belirlemek için Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 1989 yılında hazırlanan 1/100 000 ölçekli Toprak Haritası ve raporları, orman varlığının belirlenmesi için Orman Genel Müdürlüğü tarafından 1986 yılında hazırlanan 1/25000 ölçekli Amenajman Haritaları kullanılmıştır. Araştırma alanının genel iklim yapısını belirlemek üzere, alanın yakın çevresinde bulunan dört adet (Arıt, Ulus, Daday ve Pınarbaşı) küçük klima istasyonuna ait iklim verilerinin uzun yıllar ortalaması kullanılmıştır. Araştırmada, alana ait veri tabanını oluşturmak, göstermek, harita üretmek, analiz yapmak ve modellemek için, Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) içinde yer alan Arc View 3.2 yazılımı kullanılmıştır.

2.2 Yöntem

Çalışmada izlenen yöntem verilerin toplanması ve sayısal ortama aktarılması, verilerin analizi ve değerlendirmeler olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Verilerin toplanması bölümünde, konuyla ilgili daha önceden yapılmış çalışmalar incelenmiş alana ait doğal ve kültürel veriler elde edilmiştir. Alana ait bazı bilgiler ise Hızlı Kırsal Değerlendirme (HKD) tekniği kullanılarak toplanmış ve sayısal ortama aktarılmıştır. (HKD tekniği ile kamp etkinliğinin bu bölgede yapılabilirliğini etkileyen ancak herhangi bir kaydı bulunmayan doğal ve kültürel

veriler belirlenmiştir. Ayrıca, alan kullanım planlaması yapılırken yerel halkın kamp etkinliğinin yapılması konusundaki görüşlerinin, destek ve çekindikleri noktaların belirlenerek planlara yansıtılması ve böylece etkinliğin güvenli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için yerel halkın görüşlerinin alınması amaçlanmıştır.)

Verilerin analizi bölümünde, Bartın-Uluyayla'nın doğal ve kültürel verilerine göre kamp etkinliğinin yapılabileceği alanları belirlemek için, Topay (2003) tarafından bir alanın kamping/çadırılı kamp açısından uygunluk durumunu belirlemek amacıyla geliştirilen yöntemden yararlanılmıştır. Yöntemde, bir alanı kamping / çadırılı kamp yapmak üzere seçebilmek için gerekli doğal ve kültürel faktörler ile bu faktörlerin en uygun ve koşullu uygun olmak üzere uygunluk sınıfı değerleri belirlenmiştir. Çizelge 1'de Uygunluk Sınıfı Değerleri" verilmiştir. Uygunluk Sınıfı Değerleri Çizelgeleri oluşturulurken öncelikle literatür taraması ile değerlendirme faktörleri ve bu faktörlere ait değerler ortaya konulmuştur. Kamping / çadırılı kamp için en uygun alanların seçiminde dikkate alınması gereken doğal ve kültürel faktör sayısı 24 olarak belirlenmiştir. Ortaya konulan bu faktörler ve değerleri konusunda deneyimli kişilerle tartışılmıştır. Yapılan tartışmalar sonucunda etkinlikler için uygun alan seçiminde dikkate alınması gereken doğal ve kültürel değerlendirme faktörleri ve bu faktörlerin önem dereceleri (1.º ve 2.º olmak üzere) belirlenmiştir. Değerlendirme faktörlerinin önceliklerine göre sıralanması ile oluşturulan çizelgelere, yine literatür taraması ve deneyimli kişilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen ve - En Uygun (A1), -Koşullu Uygun (A2) seçenekleri için değerleri içeren sütunlar eklenerek "Uygunluk Sınıfı Değerleri Çizelgesi" oluşturulmuştur (Çizelge 1).

Değerlendirme aşamasında ise; Bartın-Uluyayla'nın doğal ve kültürel verilerine göre kamping açısından en uygun ve koşullu uygun bölgeler CBS içinde yer alan Arc View 3.2 programı kullanılarak belirlenmiş ve bu alanlar için planlama önerileri geliştirilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Araştırma Alanına Ait Genel Bilgiler

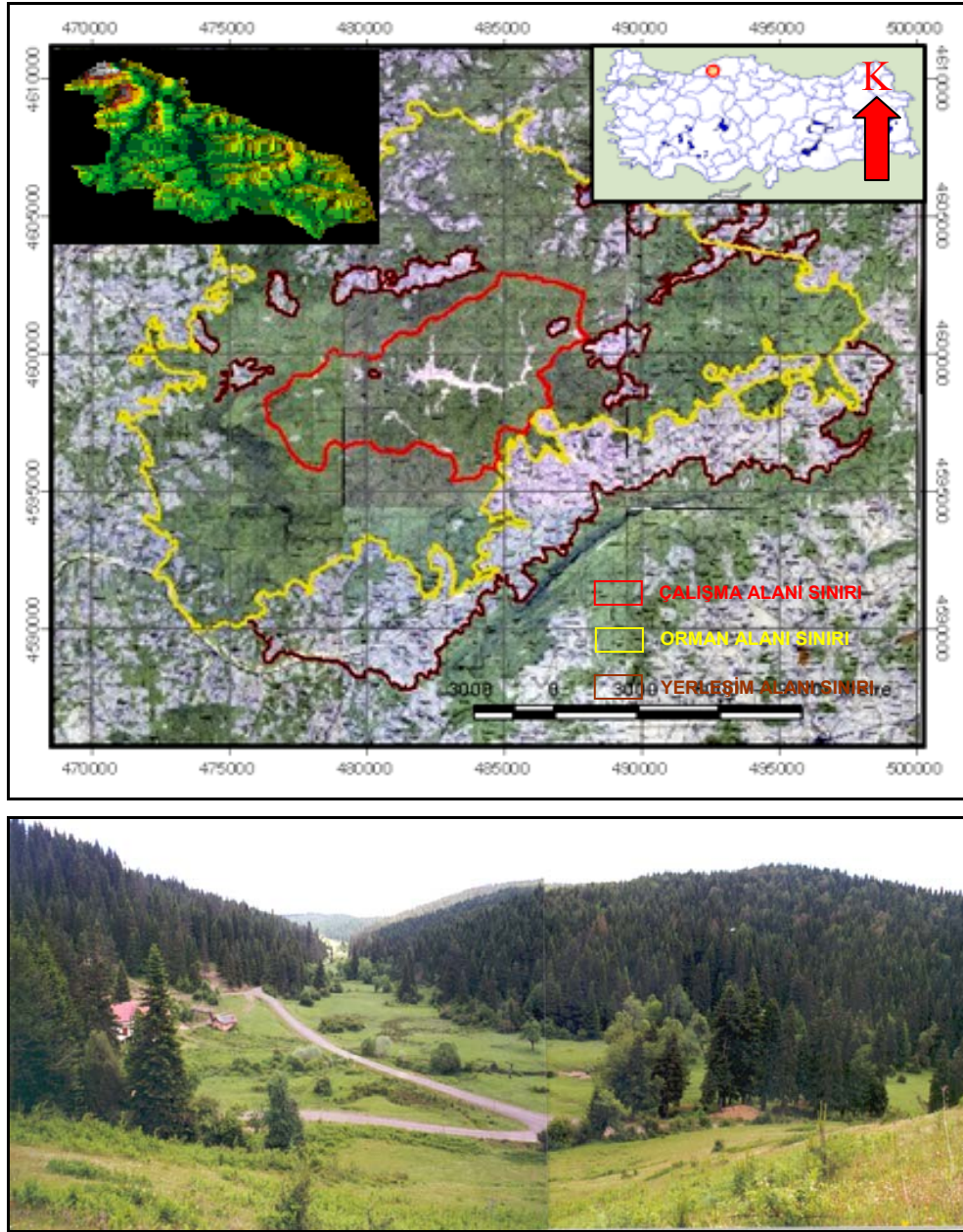
Araştırma alanı Bartın İli idari sınırlarının güneydoğu bölümü ile Karabük İli idari sınırlarının kuzeybatı bölümünde yer almaktadır. Alanın ülke içindeki konumu, alan sınırları ve sayısal yükseklik modeli Şekil 2a'da gösterilmiştir.

Alanın yaklaşık yüzölçümü 4700 hektar ve ortalama rakımı 1000 m'dir. Geleneksel anlamda yaylacılığa devam edilen beş adet yayla yerleşmesi (Karakız, İnönü, Kızılgöl, Çokman, Aşağı Yayla) ile bir mahalle (Akçakese Köyü'ne bağlı Bostancı Mahallesi) vardır. (Şekil 2b) Kalkanlı mevkiinde, Ulus Orman İşletmesi'ne ait tesisler ve bir gölet bulunmaktadır (Topay, 2003).

**KAMPİNG / ÇADIRLI KAMP İÇİN ALAN SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ VE
BARTIN-ULUYAYLA'DA ÖRNEK BİR UYGULAMA**

Çizelge 1. Kamping / Çadırli Kamp alanlarını belirlemek için gerekli değerlendirme faktörleri ve bu faktörlere ait uygunluk sınıfı değerleri (Topay, 2003).

KAMPİNG / ÇADIRLI KAMP					
			DEĞERLENDİRME FAKTÖRLERİ	UYGUNLUK SINIFI DEĞERLERİ	
				A1 (EN UYGUN)	A2 (KOŞ. UYG.)
DOĞAL FAKTÖRLER	1.° Faktörler	1	EĞİM (%)	0-6	-
		2	ÇİĞ RISKİ	Zayıf	-
		3	HEYELAN DURUMU	Küçük ölçüde	-
		4	SU KAYNAĞI VARLIĞI (m)	300-1600	1600 m ve üzeri
		5	SU VARLIĞI KALİTESİ	Sınıf I	Sınıf II
		6	TOPRAK DRENAJİ	İyi	Orta
		7	TOPRAK TEKSTÜRÜ	Kaba-Orta	İnce
		8	TABAN SUYU DÜZEYİ (m)	2 m ve üzeri	0-2
		9	DOĞAL HAYVAN VARLIĞI AÇISINDAN HASSAS ALANLARIN VARLIĞI	Yok	-
		10	DOĞAL BİTKİ VARLIĞI AÇISINDAN HASSAS ALANLARIN VARLIĞI	Yok	-
	2.° Faktörler	1	YÜKSEKLİK GRUPLARI (m)	800-2000	0-800 2000 m ve üzeri
		2	BAKİ	D	G
		3	ORTALAMA RÜZGAR HIZI (m/sn)	0-10	10-12
		4	ŞİMDİKİ ALAN KULLANIMI	Mera, Çayır, Orman, Funda	-
		5	BAĞIL NEM DURUMU (%)	25-75	-
		6	JEOLOJİK-JEOMORFOLOJİK OLUŞUMLARIN VARLIĞI	Var	-
		7	ENDEMİK BİTKİ TÜRÜ VARLIĞI	Var	-
		8	TAŞKIN ALANI VARLIĞI	Yok	-
KÜLTÜREL FAK.	1° Fak.	1	İNSAN İLİŞKİLERİ	Olumlu	-
		2	GÜRÜLTÜ (db)	30-59	60-89
	2° Fak.	1	HABERLEŞME OLANAKLARI (m)	0-3000	3000 m ve üzeri
		2	ELEKTRİK KAYNAĞI VARLIĞI (m)	0-3000	3000 m ve üzeri
		3	SAĞLIK TESİSİ VARLIĞI (m)	0-3000	3000 m ve üzeri
		4	ULAŞIM MESAFESİ (m)	0-3000	3000 m ve üzeri

Şekil 2a. Araştırma alanının Türkiye’deki yeri, alan sınırı ve sayısal yükseklik modeli
2b. Bartın-Uluyayla’dan bir görünüm.

3.2. Araştırma Alanının Doğal ve Kültürel Özellikleri

Araştırma alanına ait doğal ve kültürel özellikler aşağıdaki gibi sıralanabilirler.

Yükseklik grupları , eğim grupları ve bakılar: Araştırma alanı içindeki en düşük rakımlı yer 930 m.dir ve alanın orta kısımlarında bulunan yayla düzlüğünde yer almaktadır. En yüksek rakımlı yer ise güneybatı bölümünde bulunan

KAMPİNG / ÇADIRLI KAMP İÇİN ALAN SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ VE
BARTIN-ULUYAYLA'DA ÖRNEK BİR UYGULAMA

Kızılcaören Tepesi (1379 m)'dir. Araştırma alanındaki eğim oranları %0-78 arasında değişmektedir. Yüzde eğim oranları beş sınıfta ayrılarak ele alınmıştır. Alanın, %14'ü % 0-2, %1'i % 2-6, %13'ü % 6-12, %40'ı % 12-20, %26'sı % 20-30 ve %6'sı % 30 ve üzeri eğime sahiptir. Araştırma alanı içinde en fazla %12-20 eğime sahip bölgeler, en az ise %2-6 eğime sahip bölgeler yer almaktadır. Alanda, dik eğime sahip bölgeler daha çok batı bölümündedir. Düz ve düze yakın bölgeler ise daha çok orta bölümlerde yer almaktadır. Alanda, bakıların %9.0 güney, %10.0 kuzey, %11.0 doğu, %9.0 batı, %12.0 güneydoğu, %8.0 güneybatı, %10.0 kuzeydoğu, %8.0 kuzeybatıdır. %23.0 ise düzdür. Alanda, bakıların hemen hemen homojen bir dağılım gösterdikleri görülmektedir. Her hangi bir bakıya sahip olmayan düz alanlar ise, araştırma alanının yaklaşık dörtte birini kaplamaktadır.

Toprak tekstürü, toprak drenajı ve taban suyu derinliği: Araştırma alanı içinde ince, orta ve kaba tekstüre sahip topraklar bulunmaktadır. İnce tekstürlü topraklar alanın daha çok batı ve orta bölümünde, orta tekstürlü topraklar çok az miktarda olmakla beraber doğu ve güneydoğu bölümünde, kaba tekstürlü topraklar ise alanın daha çok kuzeydoğu ve kuzeybatı bölümünde bulunmaktadır. Alanın %62.0'si ince tekstürlü, %38.0'si ise kaba tekstürlü toprak yapısına sahiptir. Alanda iyi drenaja sahip bölgeler yayla düzlüğünün olduğu orta kısımdadır. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce hazırlanmış toprak haritasının incelenmesi sonucu alanda diğer toprak özellikleri başlığı altında verilen ve topraktaki drenajın niteliğini gösteren yetersiz drenaj (y) ve fena drenaj (f) faktörlerine rastlanmamıştır. Buna göre, "alanda drenaj açısından olumsuz bir durum söz konusu değildir" sonucuna varılabilir. Ayrıca alanda yapılan gözlemler ve HKD toplantısından elde edilen verilerde yukarıda verilen bilgiyi doğrulamaktadır. Araştırma dahilinde yapılan literatür taramaları sırasında, alanın taban suyu derinliğini veren bir bilgiye rastlanmamıştır. Ancak, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış toprak haritaları incelendiğinde alanda, aynı tür ve aynı şiddet derecesindeki sınırlandırma ve zararları içeren yetenek birimlerinin gruplandırıldığı yetenek alt sınıfı başlığı altında verilen ve taban suyu düzeyinin yüksek olduğu bölgelerde rastlanabilecek yaşlık (w) faktörünün bulunmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, yapılan HKD toplantısında taban suyu derinliğinin 5-10 m arasında olduğu bildirilmiştir.

Heyelan durumu: Alanın heyelan durumuna dair bir bilgiye rastlanmamıştır. Yapılan HKD toplantısında, araştırma alanı içinde herhangi bir heyelan bölgesinin bulunmadığı bildirilmiştir.

Ortalama rüzgar hızı ve yönü: Araştırma alanının ortalama rüzgar hızı değerleri 0.9 bofor ile 1.1 bofor arasında değişim göstermektedir. Ortalama rüzgar hızı değerleri alanın güneyinden kuzeyine doğru artmaktadır. Araştırma alanının hakim rüzgar yönü güneybatı GB'dir.

Çığ riski durumu: Alanda yapılan HKD toplantısından elde edilen bilgilere göre çığ riskinin olmadığı saptanmıştır.

Bağıl nem oranı: Araştırma alanının bağıl nem oranı % 66.8 - 71.4 arasında değişim göstermektedir. Bağıl nem oranı % değerleri alanın güneyinden kuzeyine doğru artış göstermektedir.

Jeolojik-Jeomorfolojik oluşumların varlığı: Araştırma alanında iki adet mağara bulunmaktadır. Bu mağaralardan ilki, İnönü yayla yerleşmesinin yakınlarında ve uzunluğu 478 m olan İnağzı (Kırlangıç) Mağarası'dır. İkincisi, 769 m uzunluğunda ve dikey gelişim gösteren Subatik Mağarası'dır (Anonim 2002).

Su kaynağı varlığı, suyun kalitesi ve taşkın alanı varlığı: Araştırma alanında sulu ve kuru dereler bulunmaktadır. Bunlar; İnönü, Malakboğazı, Karanlık, Demircikolu, Kalabuklu, Kızılcık, Pamukçu, Bayırdibi, Hacılar ve Kısırak dereleridir. Alanda, orman işletmesi tarafından oluşturulmuş bir adet gölet mevcuttur. Araştırma alanına ait veri tabanı oluşturulurken alan içindeki su varlığının kalitesine dair herhangi bir veriye ulaşılamamıştır. HKD toplantısından elde edilen veriler ışığında alandaki suların içme ve kullanma amaçlı değerlendirildikleri öğrenilmiştir. Dolayısı ile araştırmada alan içindeki mevcut sulu derelerin tümünün kalitesi I. Sınıf alınmıştır. Araştırma alanında sulu dere varlığının az olması nedeniyle taşkın alanı bulunmamaktadır.

Doğal hayvan varlığı ve doğal hayvan varlığı açısından hassas alanlar-zonlar: Uluyayla Havzası'nda mevcut olan doğal hayvan varlığını bildiren herhangi bir kayda rastlanmamıştır. Ancak, Anonim (1998)'de Uluyayla ve Arıt Yaylası'nda kurt (*Canis lupus*), çakal (*Canis aureus*), ayı (*Ursus arctos*), tilki (*Vulpes vulpes*), yaban domuzu (*Sus scrofa*), ördek (*Anas sp.*), kaz (*Anser sp.*), bıldırcın (*Coturnix coturnix*), toy (*Otis tarda*), üveyik (*Streptopelia turtur*), çulluk (*Scolopax rusticola*), gökkarga (*Garrulus glandarius*), az olmakla birlikte geyik (*Cervus elaphus*), tavşan (*Lepus europaeus*), karaca (*Capreolus capreolus*), yaban keçisi (*Capra aegagrus*) nin olduğu bildirilmektedir. Araştırma alanında doğal hayvan varlığı açısından hassas olması nedeniyle korunma altına alınmış herhangi bir alan bulunmamaktadır.

Doğal bitki varlığı, endemik bitki türü varlığı ve doğal bitki varlığı açısından hassas alanlar-zonlar:Alanda birçok otsu ve odunsu bitki türü bulunmaktadır. Alanda bulunan odunsu bitki türleri: çam (*Pinus sp.*), göknar (*Abies nordmanniana*), kayın (*Fagus orientalis*), kestane (*Castanea sativa*) ve meşe (*Quercus sp.*) dir (Anonim 1998). Araştırma alanın sınırları içinde herhangi bir endemik bitki türü varlığını gösteren kayda rastlanmamıştır. Alanının, doğal bitki varlığı açısından herhangi bir yasa, yönetmelik ya da uluslar arası bir anlaşmaya göre korunma altına alınmış bölgesi bulunmamaktadır.

İnsan ilişkileri: HKD toplantısından elde edilen sonuçlara göre, alanla ekonomik ve kültürel bir bağ içinde olan yerel halkın, bölgede gerçekleştirilecek her hangi bir aktiviteye katılmak isteyenlere karşı davranış biçimlerinin son derece olumlu olduğu görüşü tespit edilmiştir.

Haberleşme olanakları: Araştırma alanı içinde Uluyayla Orman İşletmesi'ne ait tesislerde telefon imkanı bulunmaktadır. Ancak, iletişim etkili bir şekilde yapılamamaktadır.

Elektrik kaynağı varlığı: Araştırma alanı içinde bulunan Bostancı mahallesi ile Orman İşletmesi'ne ait tesislerde elektrik bulunmaktadır.

Sağlık tesislerinin varlığı: Araştırma alanı içinde her hangi bir sağlık tesisi bulunmamaktadır.

KAMPING / ÇADIRLI KAMP İÇİN ALAN SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ VE
BARTIN-ULUYAYLA'DA ÖRNEK BİR UYGULAMA

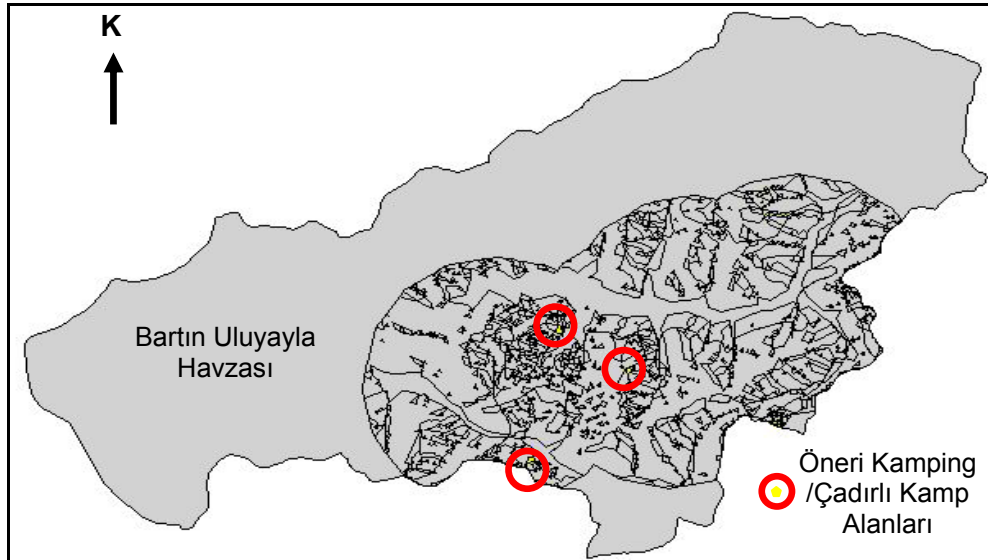
Şimdiki alan kullanımı: Araştırma alanının şimdiki alan kullanımlarını içinde en büyük alanı orman almaktadır ve 17 865 859 m² yüzeye sahiptir. Alanın orta kısımlarında bulunan ve yüzey büyüklüğü olarak ikinci sırayı alan çayır-mera ise 2 660 440 m²'lik bir alana sahiptir. Alanda, 18200 m²'lik çok küçük bir yüzeye sahip fundalık bulunmaktadır.

Gürültü: Yapılan gözlemler ve HKD toplantısında "gürültü ve kaynakları"na ilişkin sorulardan elde edilen bilgiler ışığında, araştırma alanı içinde kamping etkinliğinin yapılabilirliğine engel olabilecek herhangi bir gürültü kaynağının bulunmadığı belirlenmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada kullanılan yöntem doğrultusunda yapılan sorgulamalar sonucunda Bartın-Uluyayla havzasında kamping etkinliği için “en uygun” alanlar seçeneğinde ayrılacak alan miktarının toplam 7.1 hektar olduğu, bu alanların kamping etkinliği açısından sahip olunması gereken koşulların %95.6’sını sağladığı saptanmıştır (Şekil 3).

Etkinlik için uygun alanlar genellikle güney bakılarda ve az olmakla birlikte doğuya bakan yamaçlarda ve yaylanın üç farklı bölümünde yer almaktadır. Etkinlik açısından “en uygun” olan bölgelerin, alanın bu kısmında yoğunluk kazanmasının en önemli nedeni su kaynaklarının bu bölümünde yer almasıdır. Etkinliğin alana dağılımında önemli olan bir diğer faktör ise toprak tekstürüdür. Etkinlik için uygun olan bu alanların tekstürü kaba-orta yapıdadır. Kamping için uygun olan bölgelerin deniz seviyesinden yüksekliği 800–2000 m ve eğim dereceleri % 0–6 arasında bulunmaktadır. Toprak drenajı iyi, taban suyu derinliği 2 m ve üzerinde ve heyelan durumu küçük ölçüdedir. Alanların ortalama rüzgar hızı 0-10 m/sn, bağıl nem

Şekil 3. Alanın kamping etkinliği açısından “en uygun” bölgeleri.

oranı ise %25-75 m arasındadır. Bu alanlarda çığ düşme riski zayıftır. Alanda 478 ve 769 m uzunluğunda iki mağara bulunmaktadır. Su kaynakları, içme amacıyla kullanılabilir ve taşkın bölgesi bulunmamaktadır. Birçok yaban hayvanı ve doğal bitki türü bulunmakta ve bu varlıklar için hassas bölgeler yer almamaktadır. Etkinlik için uygun olan bu bölümlerde haberleşme olanakları ve elektrik kaynağı bulunmaktadır. Etkinliğin gerçekleştirilmesini engelleyecek herhangi bir gürültü kaynağı bulunmamaktadır. Bölgenin yakınlarında yaşayan yerel halk, bölgede kamp yapılabilmesi için gerekli desteğe ya da olumlu görüşe sahiptir ve olanaklarını bu etkinliği gerçekleştirmek isteyen insanlarla paylaşma konusunda gönüllüdürler.

Bartın-Uluyayla'nın "koşullu uygun" seçeneğinde ise gereken koşulların tamamını sağladığı saptanmıştır. Dolayısıyla havzanın istenilen herhangi bir bölümünde kamp etkinlik gerçekleştirilebilir. Ancak, havzada herhangi bir alanın koşullu uygun seçeneğinde kamping/çadırli kamp alanı olarak ayrılabilmesi için su kaynağı varlığının 1600 metreden daha yakın bir yerde olması şartı sağlanamamaktadır. Bu nedenle içme ve kullanma için gerekli suyun temini için farklı çözümler gerekmektedir. Ancak, Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'ne göre su varlığının kalitesi II. sınıf olan kaynaklar da bu amaçla değerlendirilebilir. Toprak drenajı orta, tekstürü ince ve taban suyu düzeyi 0-2 metre arasında olan bölgeler de drenaj problemi çözülmediği zaman kamping/çadırli kamp alanı olabilirler, rakımı 0-800 metre arasında olan bölgeler ile 2000 metrenin üzerinde olan bölgeler biyoiklimsel konfor bakımından 800-2000 metre arasına göre daha kötü koşulları içermektedir. Bu nedenle gerekli önlemler alındığı takdirde bu rakımdaki bölgeler de değerlendirilebilir. Ayrıca bakışı güney olan ve rüzgar hızı 10-12 m/sn arasında olan bölgeler ile gürültü düzeyi 60-89 db arası olan, haberleşme, sağlık tesisleri, ulaşım ve elektrik kaynağı olanaklarına 3 km'nin üzerinde bir mesafede ulaşma imkanı sunan alanlar da bu olumsuzluklar giderildiği takdirde kamping / çadırli kamp alanı olarak kullanılabilirler.

Yapılan sorgulamalar sonucunda kamping / çadırli kamp için uygun olduğu saptanan bölgeler, "sürdürülebilir alan kullanımı açısından değerlendirilmesi gereken kriterler" göz önüne alınarak belirlendiği için planlamalarda mutlaka dikkate alınmalıdır. Etkinlik açısından "en uygun" olarak belirlenen bölgeler, ulaşımında sağlanabildiği bölgeler olması nedeni ile taşıma kapasiteleri göz önünde bulundurularak bir birine bağlı sistemler olarak tasarlanmalıdır. Kamp alanları taşıma kapasiteleri dikkate alınmaksızın yoğun bir biçimde tasarlanacak olursa, alanın sürdürülebilir kullanımı sağlanamayacak dolayısıyla, henüz doğallığını yitirmemiş bu alan için doğru bir alan kullanım planlaması yapılmış olunamayacaktır. Ayrıca alanın bu etkinlik için tasarlanması sürecinde gerekli olan donatılar, yakın çevrenin doğal yapısına uygun olan elemanlardan seçilerek, yapılan tasarımın alan ile bütünleşmesi sağlanmalıdır. Alan için yapılan tasarımların uygulamasında ve bundan sonra gelecek olan işletme aşamasında gerekli denetimler mutlaka yapılmalı ve böylece alanın sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.

Ülkemizde genellikle bir alanı herhangi bir amaç için tahsis ettikten sonraki aşamalarda yapılması gereken bakım çok başarılı olamamaktadır. Yoğun talep

KAMPİNG / ÇADIRLI KAMP İÇİN ALAN SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ VE
BARTIN-ULUYAYLA'DA ÖRNEK BİR UYGULAMA

karşısında doğa koruma ile ilgili yeterli önlemler alınmadığından doğada meydana gelen tahribat, bozulma ve kirlenme önemli bir sorun olmaktadır. Bunun yanında, bu gibi yerlerin bakımının bilinçsiz ve yetersiz düzeyde yapılması da sorunları artırmakta ve gelecekte çözülmesi daha zor durumlara sokmaktadır. Kamp turizminde çevre çok önemli bir etkidir. Ülkemiz, kamp etkinliğine olanak veren zengin bir doğa ve kültür hazinesine sahiptir. Bu nedenle ülkenin çeşitli kırsal kesimlerine dağılmış, farklı form ve kapasitede rekreasyonel tesisler, turistik tesislerle bağlantılı şekilde organize edilmeli ve bu alanları kullanacak ziyaretçilerin yükleri ekolojik taşıma kapasiteleri doğrultusunda belirlenmelidir. Türkiye’de önemli bir rekreatif dış mekan etkinliği haline dönüşen kamp etkinliği için gereken kamping / çadırli kamp alanlarının seçimi, sürdürülebilirlik kriterleri doğrultusunda yapılmalı ve uygulanmalıdır. Böylece, kamp etkinliği açısından uygun bir dağılım yapılmış olunacak, ülke ve bölgeler çapında bir mekansal planlamaya gidilerek her birinin amaçlarına göre iyi planlanıp düzenlenmesi sağlanmış olunacak ve bu yolla ülke ekonomisine önemli yararlar sağlanabilecektir.

Kampingler için en uygun alanları seçerken CBS’den çok yönlü bir araç olarak yararlanmak mümkündür. Planlamaların, analiz, değerlendirme, karar verme, tasarlama vb. hemen hemen tüm aşamasında, bilgiyi depolayabilecek, yönetebilecek, 2 veya 3 boyutlu görüntüleyebilecek, sorgulayabilecek ve yeni bilgiler üretebilecek oldukça önemli bir araçtır. Bu nedenle, planlama çalışmalarında bu araçtan etkin bir şekilde yararlanılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Acacamps, 2008. http://www.acacamps.org/media_center/about_aca/history.php (Erişim Tarihi: 29 Aralık 2008)
- Anonim, 1996. İzcinin El Kitabı, İzcilik Federasyonu Başkanlığı Yayını, Ankara.
- Anonim, 1998. Cumhuriyetimizin 75. yılında Bartın, Bartın İl Özel İdare Müdürlüğü Yayını, Bartın.
- Anonim, 2002. İnağzı ve Subatık Mağaralarına ait planlar, MTA, Ankara
- Doğru, M. 1989. Dağcılık ve Yüksek İrtifa, Dağcılık Federasyonu Yayınları, Ankara.
- Gunn, C. A., 1994. Tourism Planning, Basic, Concept, Cases, Publishing Office Taylor and Francis, USA.
- Gülez, S. 1983. Orman içi Rekreasyon Planlaması, KTÜ Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 6.
- Koç, N. ve Şahin, Ş. 1999. Kırsal Peyzaj Planlaması, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Yayın No; 1509, Ankara.
- KTB, 2008. <http://www.kultur.gov.tr> (Erişim tarihi: 29 Aralık 2008)
- Ryan, C.1991. Recreational Tourism, International Thomas Business Pres, USA.
- Sakaryaizcileri, 2008. <http://www.sakaryaizcileri.com/mambo452-tr/html/kampcilik.htm>. (Erişim Tarihi: 17 Nisan 2008)
- Sözen, N. ve Şahin, Ş. 1998. Kamping (Planlama–Uygulama–İşletme), Peyzaj Mimarisi Derneği Yayınları, Ankara.
- Talkcamping, 2008. http://www.talkcamping.co.uk/guides/history_of_camping.html (Erişim Tarihi: 29 Aralık 2008)

- Tanrıverdi, F., 1987. Peyzaj Mimarlığı Bahçe Sanatının Temel İlkeleri ve Uygulama Metodları, Atatürk Üniversitesi yayınları No:643, Erzurum.
- The Quezon, 2006. The Quezon Association of the Midwest, <http://www.qamonline.org/pictures/02camping.shtml> (Erişim Tarihi: 22 Aralık 2008).
- Topay, M. 2003. Bartın-Uluyayla Peyzaj Özelliklerinin Rekreasyon-Turizm Kullanımları Açısından Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma, AÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Doktora tezi, Ankara.
- Turizm Sözlüğü 2008. <http://www.turizmforumu.net/dict/turdict5.html> (Erişim tarihi:26 Aralık 2008).
- TURSAB, 2006. <http://www.tursab.org.tr/content/turkish/istatistikler/gostergeler> (Erişim Tarihi: 26 Aralık 2008).
- Türkiye Kamp ve Karavan Derneği, 2007. Kamping Standartları. www.kampkaravan.org, Erişim:22 Aralık 2008
- Washingtonfamily, 2008. http://www.washingtonfamily.com/articles_archives/A_summer_camp/history.htm (Erişim Tarihi: 29 Aralık 2008)